

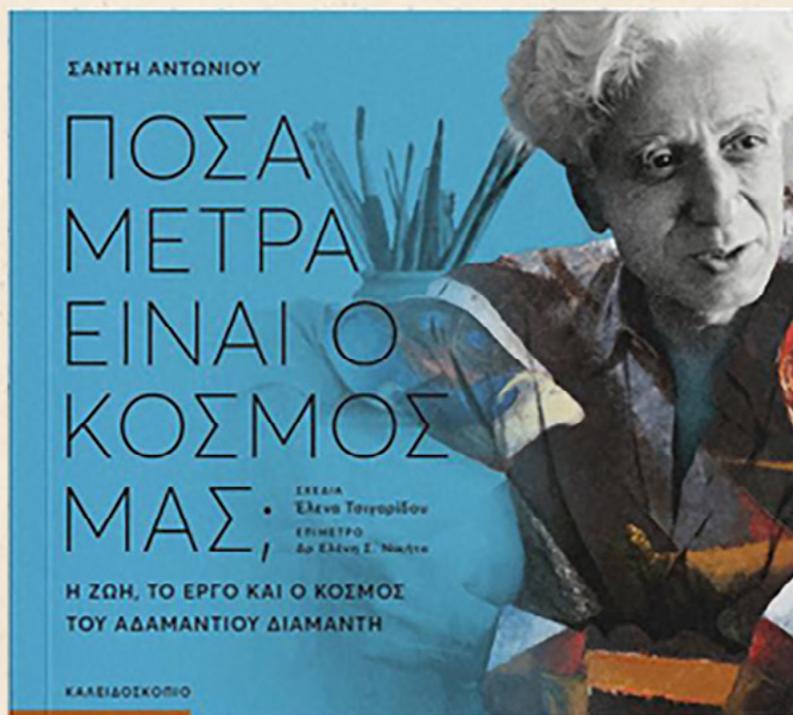

ΣΑΝΘΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΠΟΣΑ ΜΕΤΡΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ;

Εικονογράφηση: Έλενα Τσιγαρίδου

Επίμετρο: Δρ Ελένη Σ. Νικήτα

ΣΑΝΘΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΠΟΣΑ ΜΕΤΡΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ ΜΑΣ;

ΕΞΕΛΙΑ
• Έλενα Τσιγαρίδου
ΕΠΙΜΕΤΡΟ
• Δρ Ελένη Σ. Νικήτα

Η ΖΩΗ, ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ
ΤΟΥ ΑΔΑΜΑΝΤΙΟΥ ΔΙΑΜΑΝΤΗ

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ

ΚΥΝΗΤΟΣΚΟΠΙΟ

ΔΙΟΛΥΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
Η ΖΩΗ ΤΟ ΕΡΓΟ ΚΑΙ Ο ΚΟΣΜΟΣ

ΣΑΝΘΗ ΑΝΤΩΝΙΟΥ
ΕΠΙΜΕΤΡΟ
• Δρ Ελένη Σ. Νικήτα

ΚΑΛΕΙΔΟΣΚΟΠΙΟ

Εκπαιδευτικό Υλικό - Γεωργία Σολωμού

«... θα μείνω πιστός στον κόσμο μου όσο υπάρχει, όσο θα μείνει αληθινός και ζωντανός, όσο θα εξακολουθεί να εμπνέει τον σεβασμό μου. Ο κόσμος αυτός μπορεί να είναι ένα πολυμεταμορφωμένο υπόλειμμα του παρελθόντος, για μένα όμως εστάθηκε μια αστείρευτη πηγή έμπνευσης».

Αδαμάντιος Διαμαντής

Γνωστικό αντικείμενο: Αγωγή Υγείας

Θεματική ενότητα: 1. Ανάπτυξη ενδυνάμωση εαυτού

1.3. Αξίες ζωής

Δείκτης επιτυχίας: Τα παιδιά να συνδέουν προσωπικές αξίες με σκέψεις, συναισθήματα και συμπεριφορές.

Δείκτες επάρκειας: Να αντιλαμβάνονται τη σημασία της αξίας της ειρήνης.

Να εντοπίζουν παράγοντες που ενισχύουν την ειρήνη.

Θεματική ενότητα: 3. Δημιουργία και βελτίωση κοινωνικού εαυτού.

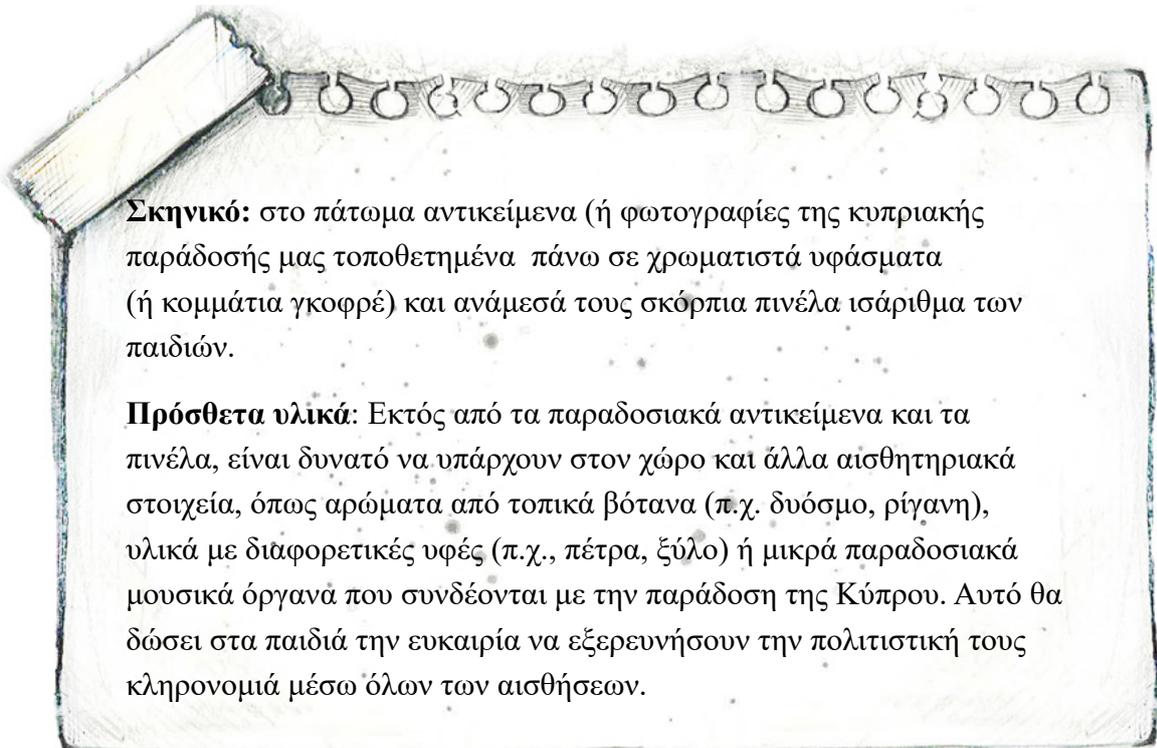
3.2 Ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων και σχέσεων

Δείκτης επιτυχίας: Να αναλύουν τους παράγοντες που συμβάλλουν στην εδραίωση μια υγιούς φιλικής σχέσης.

3.3. Διαπολιτισμικότητα, αποδοχή και διαχείριση διαφορετικότητας

Δείκτες επιτυχίας: 1. Να αναφέρουν παράγοντες που ενισχύουν την υγιή συνύπαρξη/συμβίωση όλων των ατόμων και ομάδων στην κοινότητα.

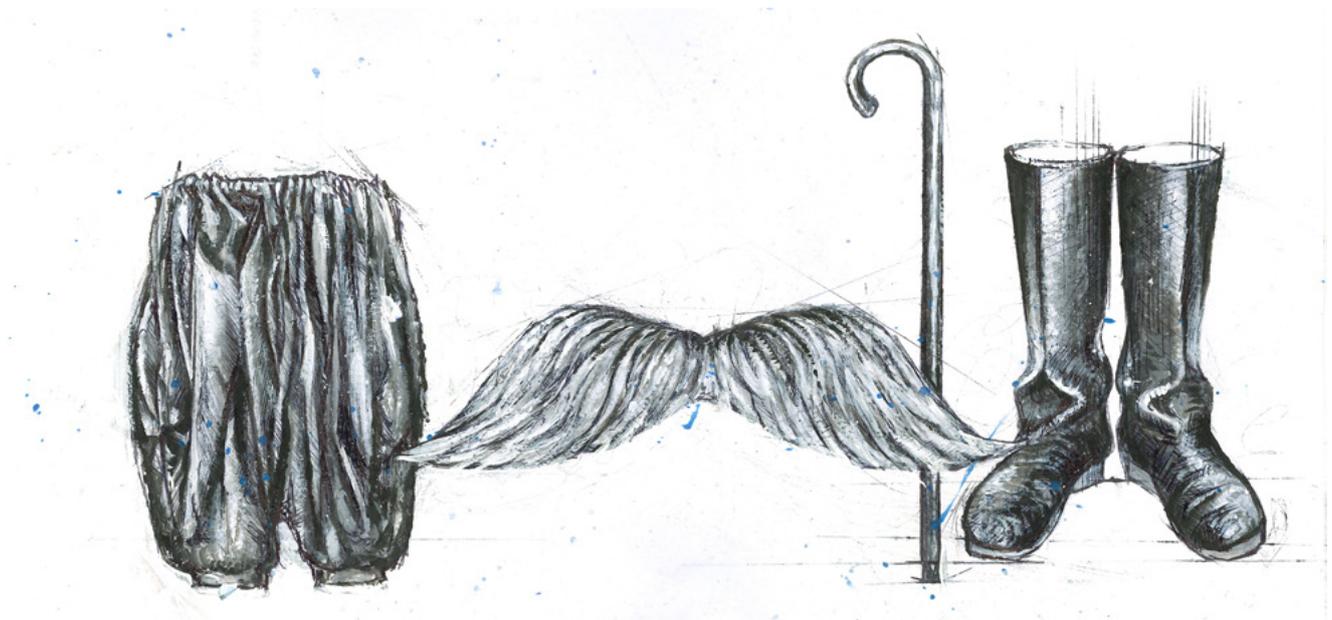
2. Να εισηγούνται και να προβαίνουν σε πράξεις ή δράσεις που προάγουν την υγιή συνύπαρξη/ συμβίωση των ατόμων στην κοινότητα.

Ενεργοποίηση

<https://www.youtube.com/watch?v=zkcjWWZwtxY&list=PLYAjrIx-SIKsLllofUK-jVq-5PVM6mnO7f&index=3>

- Περπατούμε ανάμεσα στα αντικείμενα που υπάρχουν στο πάτωμα, με διάφορους πρωτότυπους τρόπους: με το ένα χέρι στην πλάτη και το άλλο στον αστράγαλο, το ένα στο κεφάλι και το άλλο στο γόνατο.
- Περπατούμε κανονικά και με το χτύπημα της ταμποντσιάς (ή όποιου άλλου μουσικού οργάνου) αλλάζουμε κατεύθυνση.
- Περπατούμε και με το χτύπημα κάνουμε στροφή στον αέρα και έπειτα δείχνω ένα αντικείμενο.
- Τρέχω χαλαρά και με το χτύπημα σταματώ δίπλα από ένα αντικείμενο, χαμηλώνω και το περιεργάζομαι.
- Ερώτηση: Τι σχέση έχουν άραγε τα πινέλα με τα αντικείμενα; Ποιος καλός ζωγράφος τα σκόρπισε άραγε στον χώρο;
- Παίρνουμε ένα πινέλο, το βάζουμε στη χρωματική παλέτα που θα βρούμε στον χώρο και έπειτα το μεταφέρουμε στο κεφάλι, στην πλάτη, λες και θέλουμε να γεμίσουμε έτσι όλο μας το είναι με χρώμα. Κι όντας πολύχρωμοι/ες να μπορέσουμε να γεμίσουμε και τον κόσμο μας με χρώμα.
- Αφού σταθούμε σε κύκλο, ζωγραφίζουμε στον αέρα, με το δεξί χέρι, το αντικείμενο που παρατηρήσαμε προηγουμένως και με το αριστερό ακουμπούμε τον ώμο του διπλανού μας. Με αυτό τον τρόπο «ενώνουμε» τις αέρινες ζωγραφιές μας, ενώνουμε τον κόσμο της Κύπρου μας.
- Ας ενώσουμε λοιπόν τα πινέλα μας σχηματίζοντας με αυτά το όνομα της Κύπρου.

Ερωτήσεις

- Έχετε δει κάποια από αυτά τα αντικείμενα στο σπίτι σας ή στο σπίτι των παππούδων και των γιαγιάδων σας;
- Πού αλλού μπορούμε να δούμε τέτοια αντικείμενα;

Πορεία εργαστηρίου

Δυο άδειες καρτέκλες

Καθόμαστε σε κύκλο και μπροστά μας βρίσκονται δυο παλιές άδειες καρτέκλες.

Διερωτηθήκατε ποτέ πόσα μέτρα είναι ο κόσμος μας; Πόσα μέτρα είναι ο κόσμος της Κύπρου;

Ο/Η εκπαιδευτικός κάθεται σε μια από τις δυο καρτέκλες και η άλλη μένει άδεια

([Παρουσίαση-διαφάνεια 2](#))

Λένε πως τις ιστορίες τις γράφουν οι συγγραφείς. Μα τις πραγματικές ιστορίες τις γράφει ο ίδιος ο κόσμος, οι άνθρωποι που τις βιώνουν. Πώς λέτε να ξεκινά αυτή η ιστορία; Με μια άδεια καρτέκλα. Διαβάζουμε τη σελ. 6 και έπειτα ρωτούμε:

- Τι λέτε να χάθηκε; Τα παιδιά κάνουν ελεύθερα υποθέσεις.
- Τι συναισθήματα νιώθουμε όταν χάνουμε κάτι που είναι σημαντικό για εμάς;
- Τι συναισθήματα νιώθει το παιδί που αφηγείται την ιστορία;

Για παρατηρήστε το αγόρι πάνω στο δέντρο.

Γιατί έχει ανέβει στο δέντρο και τι κάνει;

Για κάντε τα μάτια σας όπως ο ήρωάς μας,
μπας και το ανακαλύψουμε.

([Παρουσίαση διαφάνεια 3](#))

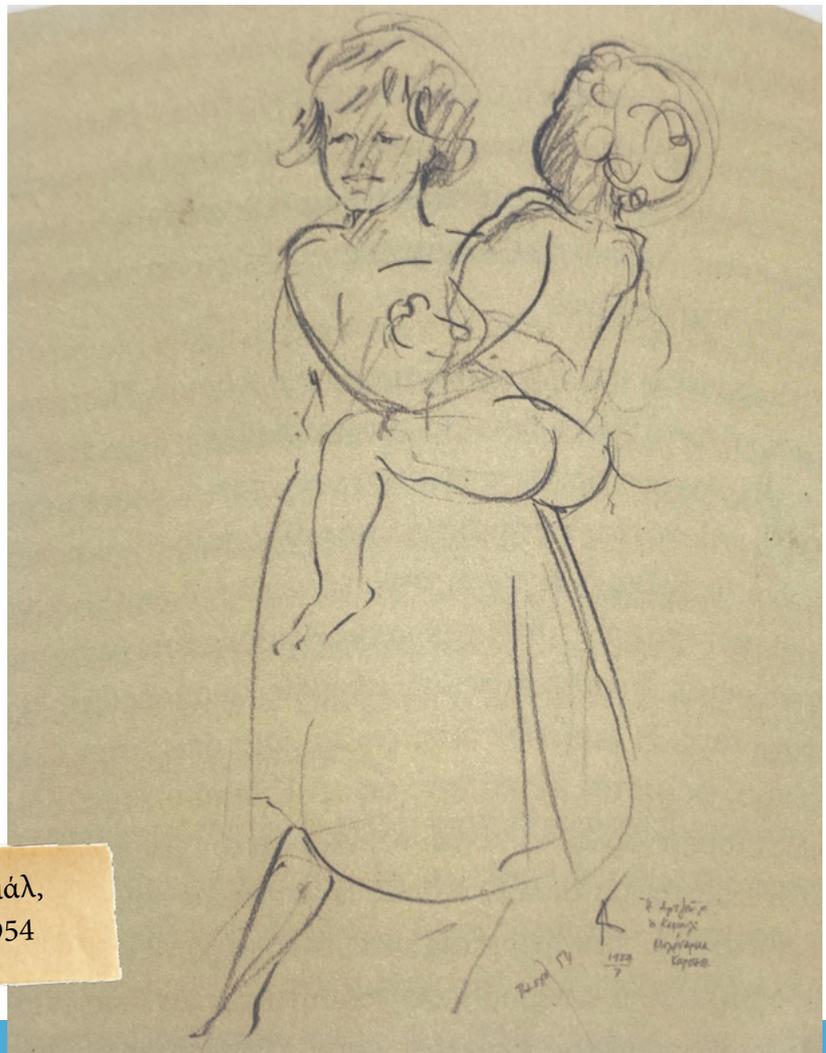
ΕΙΚΟΝΑ ΑΓΟΡΙ ΣΤΟ ΔΕΝΤΡΟ

Ο κόσμος της Κύπρου

Διαβάζουμε τις σελ. 7-8,12,16 και συστήνουμε στα παιδιά τον Θεόδωρο τον βιολάρη, τον Τομπούλα και τους Αρτζού-Κεμάλ. ([Παρουσίαση-διαφάνεια 4](#)) Δείχνουμε στον χάρτη το χωριό Λύση, Μελαναρκά. Ακολουθούν ερωτήσεις όπως:

- Πώς περνούσαν στα καφενεία τους; Τι να συζητούσαν;
- Από πού είναι η Αρτζού και ο Κεμάλ;
- Τι νομίζετε ότι σημαίνει «μεικτό χωριό»;
- Τι σας κάνει εντύπωση;
- Πώς πιστεύετε ότι ήταν η καθημερινή ζωή σε ένα τέτοιο χωριό;

Δηλώνουμε στα παιδιά πόσο θα θέλαμε να ήμαστε σε μια γωνιά του καφενείου να ακούγαμε, τι λένε οι άνθρωποι μεταξύ τους, να βλέπαμε τι κάνουν. Πόσο θα θέλαμε να ήμαστε σε ένα χωριό να βλέπαμε πώς περνούσαν την καθημερινότητά τους. Τι λέτε, να ξυπνήσουμε αυτές τις σκηνές; Τα παιδιά χωρίζονται σε ομάδες. Συζητούν και παρουσιάζουν σύντομους αυτοσχεδιασμούς.

Αρτζού και Κεμάλ,
Μελαναρκά, 1954

Το Θέρος

Σκηνικό: στο πάτωμα βρίσκονται στάχια και δρεπάνια

Διαβάζουμε τις σελ.26-27. Δείχνουμε στον χάρτη την Μεσαορία. Καλούμε τα παιδιά να αναφέρουν τι γνωρίζουν για τη Μεσαορία και συμπληρώνουμε εμείς με σχετικές πληροφορίες.

-Πόσο ωραία θα ήταν να ζωντανεύαμε το θέρος! Τα παιδιά παίρνουν τα δρεπάνια από κάτω και χορεύουν <https://www.youtube.com/watch?v=BWoZg7IkVIQ>

Συνάντηση με Διαμαντή

Σκηνικό-καφενείο: καρέκλες, τραπέζακι, η φιγούρα του Διαμαντή. Στο τραπέζι του Διαμαντή έχουμε κυπριακά εδέσματα (φλιντζανάκια καφέ, χαλούμι, ψωμί, σουτζούκο).

Διαβάζουμε τη σελ. 22 και έπειτα ρωτάμε:

Παιδιά γνωρίζετε κάτι για τον Διαμαντή; Ποιος είναι; Για σκεφτείτε στην αρχή τι ρωτήσαμε; Ποιος ζωγράφος έφερε άραγε πινέλα; ([Παρουσίαση-διαφάνεια 5](#))

«Όπως είπαμε και στην αρχή, όλοι μας κουβαλούμε τη δική μας ιστορία. Κάθε έργο τέχνης δεν είναι απλώς χρώματα σε έναν καμβά, είναι η ίδια η ζωή, οι σκέψεις, τα συναισθήματα, οι αρχές και οι αξίες του δημιουργού. Κάθε του πινελιά δεν ήταν μόνο τέχνη· ήταν μια μαρτυρία για την ιστορία μας, ένας τρόπος να κρατήσει ζωντανές τις μνήμες και τον πολιτισμό μας. Είστε έτοιμοι/έτοιμες να τον γνωρίσουμε; Πώς είπαμε πως είναι το όνομά του;»

Με αυτές τις φράσεις, δημιουργούμε μια αίσθηση αναμονής και αμεσότητας, και τονίζουμε τη σύνδεση του καλλιτέχνη με τη συλλογική μνήμη και την ιστορία της Κύπρου.

Το γαϊτανάκι της φιλίας

Τα παιδιά σχηματίζουν έναν κύκλο ενώ εμείς στο κέντρο κρατούμε το «γαϊτανάκι της φιλίας». Κάθε παιδί που τραβά μια λωρίδα καλείται να εκφράσει μια αξία που συνδέεται με τη φιλία, όπως «εμπιστοσύνη», «αγάπη», «σεβασμός», «στήριξη», «κατανόηση» και «έμπνευση» κ.α., ή να αναφέρει έναν παράγοντα που εδρεώνει τη φιλία π.χ. ειρήνη στην χώρα, η μόρφωση, η τήρηση κανονισμών, οι συνθήκες ζωής κ.τ.λ.

Ο διχασμός

Κι ήρθε η μέρα που τα χρώματα χάθηκαν...και το μαύρο κάλυψε τα πάντα...

<https://www.youtube.com/watch?v=FnK6dyxUryE&t=80s>. Περνούμε πάνω από τα παιδιά ένα μεγάλο μαύρο ύφασμα και έπειτα διαβάζουμε τις σελ. 33 και 35-36. Πέρασε καιρός από τότε...διχάστηκαν οι χωριανοί. Γιατί; Τι συνέβηκε; ([Παρουσίαση-διαφάνεια 7](#)).

- Ποια κακά μαντάτα άκουσε ο κόσμος της Κύπρου ;
- Γιατί τα κράτη επιλέγουν να λύσουν τις διαφωνίες τους με τη σύγκρουση;

Τι φέρνει-τι παίρνει ο πόλεμος

Τα παιδιά αφού εκφράσουν προφορικά τις απόψεις τους καταγράφουν σε δύο μεγάλα κομμάτια χαρτί, τι παίρνει ο πόλεμος και τι φέρνει ο πόλεμος.

Η πράσινη γραμμή

<https://www.youtube.com/watch?v=GTTUjGTz36I>

Παίρνουμε πράσινο νήμα και το τοποθετούμε πάνω στην ανοιχτή βαλίτσα με τρόπο που τη χωρίζει στη μέση...Τι συμβολίζει; Γιατί περνά και χωρίζει τη βαλίτσα; ([Παρουσίαση-διαφάνεια 8](#)).

Τι συμβολίζει η βαλίτσα; Ποια συναισθήματα μας προκαλεί το γεγονός

ότι η πατρίδα μας είναι μοιρασμένη; Διαβάζουμε τη σελ. 36.

«Εμείς εδώ κι αυτοί εκεί, διχάστηκαν οι χωριανοί, μα μένει πάντα ζωντανή της ελπίδας φάρος φωτεινός ο κόσμος της Κύπρου».

Μείνανε όμως κάποιες ερωτήσεις αναπάντητες:

- Τι τελικά χάθηκε; Σύμφωνα με το βιβλίο, ο Κωστής έχασε τον γάτο του. Αντίστοιχα, η Κύπρος τι έχασε;
- Πόσα μέτρα είναι ο κόσμος μας; Η απάντηση πάλι μπορεί να δοθεί τόσο μεταφορικά όσο και κυριολεκτικά. Για το κυριολεκτικά, διαβάζονται από το βιβλίο οι πληροφορίες για το ομώνυμο έργο του Διαμαντή.

Ειρήνη

Εάν με ένα μαγικό τρόπο μπορούσαμε όχι μόνο να γράφαμε την ιστορία αλλιώς, αλλά κι αυτό που θα γράφαμε να γινόταν πραγματικότητα, τι θα λαχταρούσατε;

Αφού τα παιδιά εκφράσουν τη λαχτάρα τους διαβάζουμε τη σελ. 38 για να μάθουμε τη λαχτάρα του ζωγράφου μας. ([Παρουσίαση-διαφάνεια 6](#))

Τα περιστέρια της ειρήνης

<https://www.youtube.com/watch?v=8TSmg3GLE78>

Παρουσιάζουμε και σχολιάζουμε τον πίνακα στη σελ. 39. Ας στείλουμε λοιπόν το δικό μας μήνυμα ειρήνης, φιλοτεχνώντας τα περιστέρια της ειρήνης στα οποία καλούμαστε να γράψουμε το δικό μας μήνυμα ειρήνης.

Τα περιστέρια έπειτα μπορούν να στερεωθούν σε μια λευκή κορδέλα μήκους 17,5 μέτρων. Τα παιδιά αρχικά κρατούν την κορδέλα με τα περιστέρια σε μια ευθεία για να αντιληφθούν το πραγματικό μέγεθος του έργου και έπειτα σχηματίζουν τον κύκλο της ειρήνης.

Η κοπελα με το πουλί (1967)

Συνεργατική τέχνη-Δημιουργία κοινού έργου

Προτείνεται τα παιδιά να φτιάξουν από κοινού ένα μεγάλο έργο τέχνης, συνδυάζοντας τα επιμέρους σχέδιά τους. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν χρώματα και υφές που αντιστοιχούν στα αντικείμενα που έχουν παρατηρήσει, ώστε να δημιουργηθεί ένας κοινός καμβάς που θα συμβολίζει τη σύνθεση της παράδοσης και της σύγχρονης Κύπρου.

Σημείωση: Εκτός από τη ζωγραφική, τα παιδιά μπορούν να επιλέξουν να γράψουν και στίχους πάνω στο έργο.

Αυτοπροσωπογραφία 1933

Αυτοπροσωπογραφία 1937

απο την εφαρμογή του εργαστηρίου

Σολωμού Γεωργία | Georgia.asolomou@gmail.com

Αντωνίου Σάντη | sandyantoniou1111@gmail.com